

תצפית זני לזיאנתוס לגדול קייצי

חוקרים שותפים:

עירית דורי, ליאנה גנת – מו"פ דרום
יאיר נישרי – שה"מ פרחים, משרד החקלאות

מבוא:

אזור הנגב הינו אזור הייצור העיקרי של ליזיאנתוס לייצוא (בשור + ערבה). היקף הגידול בתקופת החורף מסתכם בכ- 370 דונם בבתי צמיחה. באזור הבשור מגדלים עוד כ- 50 דונם באביב ובקיץ, כאשר רב התוצרת מיועדת גם כן לייצוא. באזור השרון מגדלים בתקופת הקיץ עוד כ- 100 דונם אך עיקר התוצרת מיועדת לשוק המקומי. המגוון הרחב של הזנים שטופחו בשנים האחרונות מאפשר את פריסת הפריחה כמעט לאורך כל חודשי השנה, אולם בתקופת הקיץ קשה להגיע לאיכות טובה של גבעולי פריחה. לאור חשיבות הגדול באזור, בכוונתנו לבחון מגוון רחב של זנים במטרה לאתר זנים המאפשרים קבלת איכות סבירה בתקופה החמה ביותר של הקיץ. במסגרת התצפית שנערכה השנה נבחנו זנים אשר מתאימים לגידול בעונת הקיץ ונערך מעקב אחר מאפייני יבול ואיכות והתאמתם לדרישות השוק.

שיטות וחומרים:

במסגרת התצפית נבחנו 43 זני ליזיאנתוס. 27 מהזנים יוצרו במשתלת חישתיל בסוסיא ו- 16 זנים יובאו מהולנד ממשלתל COMBINATIONS. הזנים נשתלו ב- 4 ליולי 2010, בבית רשת 50% צל, בעומד 70 צמחים למ"ר. מועד שתילת הזנים בעונה זו תוכנן כך שכל תקופת הגידול תהיה בחודשים החמים ביותר של הקיץ, כך שהזנים יבחנו בתנאים הקשים ביותר - מתחילת יולי עד סוף ספטמבר.

תוצאות:

מועד הפריחה

הפריחה החלה בזנים הבכירים ביותר בשבוע האחרון של אוגוסט ונמשכה עד תחילת אוקטובר. 30 מהזנים החלו לפרוח באוגוסט 58-49 ימים לאחר שתילתם. עוד 13 זנים אפילים יותר החלו את פריחתם בשליש הראשון של ספטמבר 68-60 ימים לאחר השתילה (טבלה 1).

יבול:

רב הזנים (39) הניבו כצפוי, 58-79 פרחים למ"ר, כלומר כפרח אחד לצמח (טבלה 1).
4 זנים: כחול 616, Gavotte Green, M 09-7 Yellow, 7062 ו- הניבו יבול נמוך במיוחד, כלומר 50, 43, 38 ו- 49 פרחים למ"ר.

אורך פרח:

רק 8 מהזנים היו בעלי אורך גבעול רצוי של מעל 80 ס"מ, לקבוצה זו השתייכו לרב הזנים האפילים יותר (טבלה 1). 12 מהזנים היו באורך 70-80 ס"מ ויותר מחצי מהזנים (22) היו באורך נמוך מהרצוי, מתחת ל- 70 ס"מ.

משקל פרח:

כמעט מחצית מהזנים (21) היו בעלי משקל נמוך מהרצוי, כלומר בעלי פחות מ- 55 גרם (טבלה 1). עוד 17 זנים היו בעלי משקל טוב כלומר 55-80 גרם, ו- 4 זנים היו בעלי משקל גבוה יחסית 80-105 גרם. לרב זנים בעלי משקל גבוה היו הזנים האפילים יותר.

מספר פעמונים בתפרחת:

רק בזן אחד, סופר מג'יק פרפל, מספר הפעמונים היה נמוך, פחות מ- 6 פעמונים לתפרחת (טבלה 1). ב-20 זנים מספר הפעמונים היה טוב 6-9, ב- 14 זנים נוספים מספר הפעמונים היה טוב מאד, 9-12 פעמונים לתפרחת. ב- 6 זנים נוספים מספר הפעמונים בתפרחת היה גבוה יחסית 12-20.3 פעמונים. זנים כפולים שהצטיינו בתפרחת עשירה היו: ססנה כחול, ססנה White Improved וססנה דיפ רוז.

גודל שתיל: ידוע שלגודל השתיל בזמן השתילה יש השפעה מכרעת על המשך הגידול. מכיוון שהיו הבדלים גדולים בין הזנים בגודל השתיל ביום השתילה מצויין ליד כל זן גודל השתיל בהשוואה לזנים האחרים (טבלה 1). באופן כללי ניתן לציין שרב השתילים של זני הייבוא היו גדולים בהשוואה לשתילים מתוצרת מקומית (חישתיל).

סיכום:

מועד שתילת הזנים בעונה זו תוכנן כך שכל תקופת הגידול תהיה בחודשים החמים ביותר של הקיץ, כך שהזנים יבחנו בתנאים הקשים ביותר, תחילת יולי עד סוף ספטמבר. הפריחה החלה בזנים הבכירים ביותר בשבוע האחרון של אוגוסט ונמשכה עד תחילת אוקטובר. באופן כללי ניתן לומר שזנים אשר פרחו מאוחר יותר הניבו בד"כ איכות טובה יותר, כלומר בעונת הגידול הקייצית יש בדרך כלל יתרון באיכות דווקא לזנים האפילים יותר ואילו הזנים הבכירים לא מספקים בד"כ איכות טובה. בגלל הקיץ החם ששרר בעונה זו מעט זנים היו בעלי איכות טובה מבחינת אורך ומשקל גבעולי הפריחה. עיקר ההתעניינות בתצפית זו מתמקדת בזנים בעלי פרח כפול אשר תופסים נתח הולך וגדל אצל המגדלים וכמובן שגם בשוקים.

מבין הזנים בעלי הפרח הכפול הצטיינו בפרח בעל מבנה יפה, יבול ואיכות טובים 5 זנים מקבוצת הססנה: רוד שוליים, צהוב, כחול, דיפ רוז ו- White Improved. מבין ארבעת הזנים בעלי הפרח הרגיל לא היה אף זן שהניב איכות טובה.

במהלך השנים האחרונות גדל מגוון הזנים וחל שינוי משמעותי בהרכב של זני הליזיאנתוס.
בשנים האחרונות נכנסו לגידול מסחרי באזור הבשור זנים רבים שנבחנו בתצפיות הזנים
במו"פ דרום לדוגמא: זנים מקבוצת הפפילון, הקטלינה, המג'יק, האקסקליבר והרוזיטה. השינוי
בהרכב הזנים התאפשר הודות לידע שנצבר בתצפיות הזנים במהלך השנים האחרונות, הודות
למדריכים שהפיצו את הידע והודות למגדלים שהשכילו ליישמו בשטח.

ליזיאנטוס זני קיץ 2009

עומד: 70 למ"ר

שתילה: 16/7/09

גודל שתיל	מס פעמונים	משקל עד 90 ס"מ	אורך	יבול למ"ר	ימים משתילה לפריחה	התחלת פריחה	צבע פרח	סוג פרח	מקור שתילים	חברת זרעים	זן	חלקה
ג	8.3	56	78	69	49	3/9/09	מישמיש	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic apricot 668	1
ג	8.0	69	82	67	49	3/9/09	כחול	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic deep blue 752	2
ג	5.4	48	79	68	49	3/9/09	לבנדר	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic lavender 696	3
ג	6.7	47	77	72	51	5/9/09	סגול	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic purple 895	4
ג	10.6	72	83	73	62	16/9/09	צהוב	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic yellow 567/580	5
ג	5.0	46	82	68	55	9/9/09	לבן	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic white 791/1103	6
ג	6.6	50	85	70	57	11/9/09	אפרסק	כפול	קומביניישן	גלובל	Super Magic peach 588	7
ג	7.3	56	98	69	56	10/9/09	ירוק	כפול	קומביניישן	גלובל	Advantage green 1168	8
ג	7.6	53	83	69	57	11/9/09	סגול	כפול	קומביניישן	גלובל	Advantage purple 1501	9
ג	10.5	90	100	63	69	23/9/09	לבן	כפול	קומביניישן	תאקי	Arena White type IV	10
ג	10.9	64	74	69	60	14/9/09	ירוק	כפול	קומביניישן	תאקי	F1 Arena Green type III	11
ב	10.4	55	82	74	61	15/9/09	אדום	כפול	קומביניישן	תאקי	F1 Arena Small type III	12
ג	9.8	63	80	67	57	11/9/09	מישמיש	כפול	קומביניישן	תאקי	F1 Arena Apricot type III	13
ג	7.8	68	81	70	65	19/9/09	לבן	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Double Small White III	14
ג	8.4	50	75	71	64	18/9/09	לבנדר	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Double Small Lavender IV	15
ג	9.7	85	91	69	65	19/9/09	לבן	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna White Improved	16
ג	13.1	71	85	69	59	13/9/09	ורוד	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna Rose	17
ג	10.0	71	102	67	67	21/9/09	ורוד	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna Deep Rose	18

גודל שתיל	מס פעמונים	משקל עד 90 ס"מ	אורך	יבול למ"ר	ימים משתילה לפריחה	התחלת פריחה	צבע פרח	סוג פרח	מקור שתילים	חברת זרעים	זן	חלקה
ג	15.1	86	100	67	62	16/9/09	כחול	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna Blue	19
ג	10.4	90	86	70	62	16/9/09	ירוק	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna Green	20
ג	7.1	83	99	67	66	20/9/09	צהוב	כפול	קומביניישן	קומביניישן	Cessna Yellow	21
ג	10.2	85	80	65	60	14/9/09	כחול	רגיל	קומביניישן	קומביניישן	Exp.Small Violet	22
ב	10.6	50	76	68	64	18/9/09	לילך שוליים ומרכז כחול	רגיל	קומביניישן	קומביניישן	Milac Shadow	23
ב/ג	8.9	74	86	68	69	23/9/09	סגול	רגיל	קומביניישן	קומביניישן	Asenka	24
ב/ג	13.6	42	56	66	58	12/9/09	אדום	רגיל	קומביניישן	קומביניישן	Adom	25
ב	9.6	47	68	68	73	27/9/09	אדום שוליים	רגיל	קומביניישן	קומביניישן	Adom Red Picotee	26
ב	6.5	58	102	69	72	26/9/09	כחול שוליים	כפול	חשתיל	מיושי	ארט מרין	27
ב	11.8	78	77	68	69	23/9/09	ורוד	כפול	חשתיל	מיושי	פפילון רוז פינק	28
ב	9.4	70	91	68	65	19/9/09	לבן	כפול	חשתיל	מורקמי	סרמוני סנו	29
ב	8.3	66	83	72	57	11/9/09	לבן	כפול	חשתיל	סקטה	אקסקליבר לבן	30
ב	8.6	59	74	71	50	4/9/09	לבן	כפול	חשתיל	סקטה	אקסקליבר לבן (מגש סופה)	31
ב/ק	5.3	45	84	68	57	11/9/09	כחול	כפול	חשתיל	גלובל	סופר מג'יק פרפל	32
ב	10.6	72	81	70	61	15/9/09	כחול שוליים	רגיל	חשתיל	מיושי	מורט מרין	33
ב/ק	8.0	75	78	73	61	15/9/09	מיסטי ורוד	כפול	חשתיל	סקטה	Rosita 2 SM5-664 F-1 - Misty Pink Improved	34
ב/ק	11.3	90	82	74	60	14/9/09	כחול	כפול	חשתיל	סקטה	Rosita 3 SM1-577 F-1 - Blue	35
ב	9.9	76	80	70	66	20/9/09	לבן	כפול	חשתיל	סקטה	Rosita 3 SM1-587 F-1 - Ivory White	36
ב/ק	8.1	52	72	71	66	20/9/09	ורוד שוליים	רגיל	חשתיל	סקטה	Piccolo 2 SM2-186 f-1 - Pink Rim	37
ב/ק	8.4	63	80	70	67	21/9/09	ורוד שוליים	רגיל	חשתיל	סקטה	Mirage SM3-197 F-1 - Rose Rim	38
ב/ק	7.8	62	79	76	66	20/9/09	לבן	כפול	חשתיל	סקטה	Rosita SM5-654 F-1 - Summer type White	39

גודל שתיל	מס פעמונים	משקל עד 90 ס"מ	אורך	יבול למ"ר	ימים משתילה לפריחה	התחלת פריחה	צבע פרח	סוג פרח	מקור שתילים	חברת זרעים	זן	חלקה
ב	8.5	79	72	70	59	13/9/09	מיסטי כחול	כפול	חישתיל	סקטה	Rosita 2 SM4-635 F-1 – Misty Blue	40
ב/ק	14.1	68	75	71	56	10/9/09	כחול	כפול	חישתיל	סקטה	Rosita 2 SM4-616 F-1 – Blue Improved	41
ב/ק	9.9	51	66	73	56	10/9/09	לבנדר	כפול	חישתיל	סקטה	Rosita 2 SM4-777	42
ב/ק	12.7	81	78	78	69	23/9/09	לבן	כפול	חישתיל	סקטה	Rosita 3 SM2-658	43
ב	13.0	73	87	71	67	21/9/09	ירוק	כפול	חישתיל	מיושי	M 09-9	44
ב	15.4	53	70	71	49	3/9/09	כחול שוליים	רגיל	חישתיל	מיושי	רונדו כחול שוליים	45
ב	10.9	77	83	70	61	15/9/09	לבן	כפול	חישתיל	מיושי	M 09-10	46
ב	11.8	60	89	70	64	18/9/09	וורוד שוליים	כפול	חישתיל	מיושי	M 09-11	47
ב	11.8	75	85	65	64	18/9/09	לבו	כפול	חישתיל	מורקמי	בוקט לבן	48
ב/ק	9.5	63	69	72	56	10/9/09	ורוד	כפול	חישתיל	מורקמי	Love Me Pink	49
ב/ק	9.7	62	77	69	58	12/9/09	ורוד שוליים	כפול	חישתיל	מורקמי	Love Me Pink Sounds	50
ב/ק	10.3	65	76	70	58	12/9/09	שמפיין	כפול	חישתיל	מורקמי	Ceremony Orange	51
ב	8.2	66	78	75	67	21/9/09	ורוד	כפול	חישתיל	מורקמי	Ceremony Pink	52
ב/ק	12.3	58	90	78	57	11/9/09	סגול	כפול	חישתיל	מורקמי	Malinda Purple	53
ב	11.6	83	75	71	69	23/9/09	סגול שוליים	כפול	חישתיל	מורקמי	Habibi Purple	54
ב	11.2	90	85	72	69	23/9/09	ורוד	כפול	חישתיל	מורקמי	Sweet Cheeks	55
ב	13.6	94	91	71	76	30/9/09	ורוד	כפול	חישתיל	מורקמי	Super Prima Pink	56
ב	8.9	64	86	51	67	21/9/09	כחול שוליים	רגיל	חישתיל	מורקמי	Summer King	57
ב/ג	11.3	52	79	100	56	10/9/09	לבן	רגיל	חישתיל	מורקמי	Summer Snow	58
ג	12.8	67	70	74	52	6/9/09	לבן	רגיל	חישתיל	מורקמי	Breeze Snow	59
ב	13.3	79	78	57	62	16/9/09	לבן	כפול	חישתיל	סומיקה	Megalo White	60
ב/ק	11.0	55	71	73	57	11/9/09	ירוק	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Green	61
ב/ק	11.7	77	84	71	59	13/9/09	ורוד	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Pink	62

גודל שתיל	מס פעמונים	משקל עד 90 ס"מ	אורך	יבול למ"ר	ימים משתילה לפריחה	התחלת פריחה	צבע פרח	סוג פרח	מקור שתילים	חברת זרעים	זן	חלקה
ב/ק	9.5	65	72	71	56	10/9/09	צהוב	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Yellow	63
ב/ק	9.4	75	108	68	81	5/10/09	ורוד	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Rose	64
ב	8.0	65	72	63	56	10/9/09	לבן	כפול	חישתיל	תאקי	Arena White	65
ב/ק	8.6	65	75	68	56	10/9/09	שמפיין	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Champagne	66
ב/ק	10.2	81	90	67	61	15/9/09	מישימיש	כפול	חישתיל	תאקי	Arena Apricot	67